

filmmusik:

ULF DAGEBY

Ulf Dageby har i år blivit uppmärksammad för att ha fått filmbranschens stora utmärkelse, Guldbaggen för sin filmmusik. Men Ulf är inte särskilt nöjd.

– Folk tror att man får en check med en massa pengar, men man får inte ett öre. Det enda som händer är att man för evigt blir satt på en piedestal, insorterad i ett högtstående fack. Och det är bara negativt. Efter detta kommer jag aldrig att få en chans att skriva musik till en rolig film, en svensk komedi.

Ulf Dageby jobbade tio år med Nationalteatern. Man producerade hit-LP. I april -82 slutade Ulf. Nu vill han ut och spela när han själv känner för det. Efter alla år av ständigt turnerande har han också givit sig själv en chans att fundera. Ett hål i arbetet, för att få klart för sig själv vad han håller på med. Men hålet har fyllt upp förvånans värt väl. Han har de sista åren gjort filmmusik till Ett Anständigt liv, Inter-rail och Målaren samt flera kortfilmer. Han har också jobbat med musik till en TV-serie skriven av Ingemar Glangelius och en annan som heter Taxibilder. Han har producerat en skiva med Öbarna och gjort en egen platta.

Den beräknas släppas i februari -83. Men man vet aldrig. Den kommer när den blir bra. Jag behöver inte stressa, säger Ulf.

– Jag gör skivan tillsammans med Thomas Fanto på bas och Måns Abrahamson på trummor. Just nu görs en del blåspålägg. Plattan blir helt annorlunda mot tidigare. Det är ingen vrålock, snarare något struttigt och glatt.

– Jag lyssnar aldrig på mina gamla skivor. En LP försvinner bort för mig dan efter den är inspelad. Man har jobbat fruktansvärt hårt och orkar inte längre lyssna på den. Det tar väldigt många år innan det går. När man väl gör det låter allt väldigt konstigt. Det är en underlig känsla.

Förr gjordes filmmusik ofta med stoppur, fickräknare och metronom. Man klippte exakt antal bildrutor och blev musiken en eller två bildrutor för lång var det en mindre katastrof. Noteringarna kunde låta;

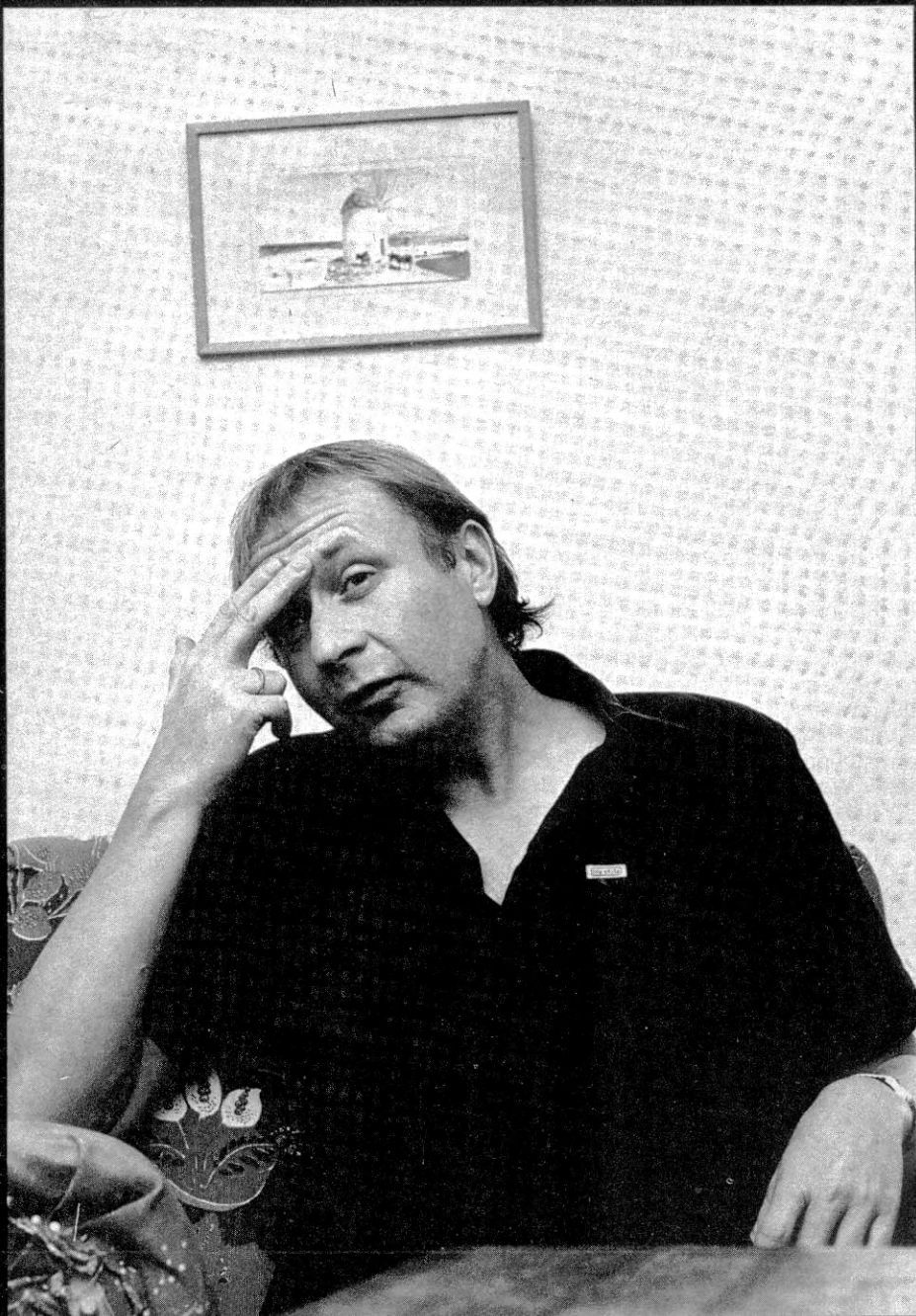

Foto: Roger Lundsten

”ruta 57, musiken upp”. Men det är ett sätt som Ulf inte arbetar på.

– Jag struntar i exakta bildsekvenser och funderingar över vad som kan passa just där. I stället skriver jag längre stycken som ska passa helhetsstämningen. Jag ger producenten ”en kasse” med musik, som han sedan får passa in i filmen.

Men det är som kompositör till filmmusik Ulf har blivit mest omtalad under sista året. Och som också tagit det mesta av hans tid.

– Filmmusik är ett medium för sig. Man är delvis underordnad filmen, men på ett sätt som fungerar väldigt bra. Filmmusik är ett gränsländ mellan ljud och musik, och väldigt intressant. Ta Apocalypse Now som exempel. Musik och ljud samverkar, så att de tillsammans skapar en enhet, en symfoni.

– Därför är det viktigt att arbeta väldigt nära ihop med ljudteknikern vid mixningen. Så man kan mixa ljud och musik ihop.

– Den senaste filmen, som preliminärt ska heta Naturens hämnd, och som Stefan Jarl producerar har jag inte sett någonting av. Jag och Stefan brevväxlar, utbyter

visioner, det är allt. Och han verkar nöjd med det material han fått. Man kan skriva musik utan att se filmen, bara man har helt klart vad filmen handlar om.

– Men detta är bara ett av många sätt jag jobbat på. Varje film, varje människa ger ett nytt sätt att jobba.

– Det idealiska vore att få filmen i grovklippat skick. Man får den omedelbara känslökicken som man kan skapa den bästa musiken av, men då är det bråttom, filmen hinner knappt finklippas efter musiken.

Idealet när det gäller att spela vanlig musik ute på vägarna, är till exempel de små, goda musikställen som finns i Danmark. På små krogar, där folk sitter vid borden och tar en öl. Allt blir så avdramatiserat. Då ger man också musiken en chans. Det är underbart att se ett slafsigt gäng på scen som spelar en hel kväll, och tio meter från scenen sitter folk och röker en cigarett. Istället för dessa hemiska idrottsarenor med torn, borgar och pelare. Och in i mitten kommer en Jesusfigur.

– Sånt är inte musik. Jag är djävligt trött på det.

Text: Bengt Assarsson